

POSTANOWIENIE

Dnia 26 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kuryło

w sprawie z powództwa P. Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.
przeciwko U. S., I. M., A. K., K. M.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 26 marca 2015 r.,
skargi kasacyjnej pozwanej U. S. od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 5 września 2013 r., sygn. akt III APa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ;**
- 2. zasądza od pozwanej U.S. na rzecz powódki P. Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 1.350 (tysiąc trzysta pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 5 września 2013 r., po rozpoznaniu sprawy z powództwa P. Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. przeciwko U. S., I. M., A. K. i K. M. o zapłatę, na skutek apelacji U. S. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 24 sierpnia 2012 r. (mocą którego zasądzono od pozwanej U. S. na rzecz strony powodowej kwotę 115.338,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 kwietnia 2010 r. do dnia zapłaty (pkt I), zasądzono od U. S. na rzecz strony powodowej kwotę 8.467,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu – w tym 2.700 zł kosztów

zastępstwa procesowego (pkt II), nakazano pozwanej uiścić na rzecz Skarbu Państwa kwotę 3.313,44 zł tytułem zwrotu kosztów opinii biegłego (pkt III), umorzono postępowanie w sprawie w stosunku do I. M., A. K., K. M. i zasądzone od strony powodowej na ich rzecz po 5.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego), zmienił zaskarżony wyrok w pkt I i II w ten sposób, że obniżył zasądzoną w pkt I kwotę 115.338 zł do kwoty 86.391 zł oraz obniżył zasądzoną w pkt II kwotę z 8.467 zł do kwoty 5.675 zł nie naruszając zwartego w pkt I orzeczenia o odsetkach w zakresie daty ich wymagalności (pkt I), dalej idące powództwo i apelację oddalił (pkt II), zmienił zaskarżony wyrok w pkt III w ten sposób, że nakazał uiścić na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w W.: pozwanej kwotę 2.485 zł oraz powodce kwotę 828 zł (pkt III); zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 1.350 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym (pkt IV) i nakazał powodce uiścić na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w [...] kwotę 1.705 zł, w tym kwotę 1.442 zł tytułem kosztów sądowych, których pozwana nie miała obowiązku uiścić.

Powyższy wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną U. S. w części: w pkt I w zakresie zasądzenia od pozwanej na rzecz powoda kwoty 86.391 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 kwietnia 2010 r. do dnia zapłaty, a także w zakresie zasądzenia od pozwanej na rzecz powoda kwoty 5.675 zł; w pkt II w zakresie oddalenia dalej idącej apelacji pozwanej; w pkt III w zakresie nakazania pozwanej uiszczenia na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w W. kwoty 2.485 zł; w zakresie pkt IV w całości. Skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego: 1/ art. 124 § 1 k.p., a z ostrożności procesowej - także na podstawie: 2/ art. 124 § 3 k.p.; 3/ art. 117 § 1 k.p.; 4/ art. 117 § 2 k.p. Ponadto skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów postępowania: 1/ art. 232 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. i art. 381 k.p.c.; 2/ art. 217 k.p.c. w związku z art. 232 w związku z art. 227 i art. 381 k.p.c.; 3/ art. 217 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. i art. 381 k.p.c.; 4/ art. 227 k.p.c. w związku z art. 286 k.p.c. i art. 381 k.p.c.; 5/ art. 217 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. w związku z art. 232 k.p.c. i art. 381 k.p.c.; 6/ art. 217 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. w związku z art. 232 k.p.c. w związku z art. 248 k.p.c. i art. 381 k.p.c.; 7/ art. 299 k.p.c. w związku z art. 303 k.p.c. i art. 381 k.p.c. Skarżąca wniosła o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w

[...] w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie instancje. Ponadto skarżąca wniosła o wstrzymanie wykonania zaskarżonego wyroku, ponieważ wykonanie orzeczenia może wyrządzić jej niepowetowaną szkodę, a także o zwolnienie od kosztów sądowych.

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano jej oczywistą zasadność.

W uzasadnieniu wniosku podniesiono, że oddalając wnioski dowodowe skarżącej Sąd Apelacyjny uniemożliwił jej wykazanie, iż w rzeczywistości szkoda w mieniu powoda nie powstała, a co za tym idzie - brak jest podstaw do ustalania odpowiedzialności skarżącej za rzekomą szkodę. Nie ulega wątpliwości, że w przedmiotowej sprawie Sąd Apelacyjny dokonał sprzecznej z własnymi ustaleniami faktycznymi kwalifikacji prawnej stanowiącej podstawę orzeczenia. Z jednej strony Sąd ten ustalił, że skarżąca ponosi odpowiedzialność za szkodę pracodawcy w mieniu powierzonym, a z drugiej strony odmówił skarżącej możliwości uwolnienia się od tej odpowiedzialności wskazując, iż uchybienia pracodawcy, które spowodowały powstanie szkody, należy traktować w kategorii przyczynienia się do jej powstania, choć nie ulega wątpliwości, że jak wynika z ugruntowanego stanowiska w orzecznictwie Sądu Najwyższego, ustalenia Sądu Apelacyjnego w rzeczywistości prowadzą do wniosku, że szkoda w mieniu pracodawcy powstała z przyczyn od skarżącej niezależnych. Dodatkowo podnieść należy, że skoro Sąd Apelacyjny ustala, iż skarżąca nie przywłaszczyła mienia powoda, a niedobór w kasie powstał na skutek nieuprawnionego pobierania gotówki z kasy apteki, to nie ulega wątpliwości, iż szkoda wywołana została głównie z przyczyn, za które odpowiedzialności pozwana nie ponosi. Nawet gdyby przyjąć, czemu skarżąca przeczy, że okoliczności wpływające na szkodę obciążające stronę powodową należy kwalifikować w kontekście przyczynienia się przez pracodawcę do powstałej szkody, wówczas ustalony przez Sąd Apelacyjny stopień przyczynienia się pracodawcy jest rażąco zaniżony. Brak było zatem podstaw do zasądzenia od skarżącej tak znacznej kwoty. Reasumując skarżąca wskazuje, że w toku postępowania w sposób jednoznaczny i niebudzący wątpliwości zostało wykazane,

iż nie dokonała ona przywłaszczenia mienia pracodawcy. Okoliczności, które spowodowały, że doszło do powstania szkody w mieniu spółki P. [...] S.A., obciążały w całości wymienioną spółkę, a w związku z powyższym były przyczynami niezależnymi od skarżącej, co w konsekwencji powinno skutkować uwolnieniem U. S. od odpowiedzialności wobec pracodawcy za tę szkodę. Sądy obu instancji nie rozpoznały istoty niniejszej sprawy, pomijając w swoich ustaleniach szereg okoliczności faktycznych i dowodów mających dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy istotne znaczenie, w szczególności w zakresie rzekomego powstania szkody po stronie powodowej, jej wysokości, przestrzegania procedur księgowych w powodowej spółce, prawidłowości dokumentacji księgowej powoda, organizacji pracy w aptece nr 2, czyli okoliczności pozwalające uwolnić się skarżącą od konieczności zapłaty na rzecz powoda. W ocenie skarżącej, oczywista zasadność skargi kasacyjnej wynika z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia wskazanych w części wstępnej skargi przepisów prawa dotyczących odpowiedzialności materialnej pracowników, a także przepisów procedury cywilnej oraz powszechnie przyjętych reguł interpretacyjnych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powódka wniosła o odrzucenie skargi jako niedopuszczalnej, albowiem oparta została na zarzutach dotyczących ustalenia faktów i oceny dowodów; w przypadku braku podzielenia poglądu o niedopuszczalności skargi kasacyjnej – o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania; a w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – o oddalenie skargi kasacyjnej w całości jako bezzasadnej. W każdym z przypadków powódka wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanej kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, iż Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna (podobnie jak uprzednio kasacja) nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego

rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym m.in. na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyslać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem

zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007, z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/8, LEX nr 459291, z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Odnosnie tej przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, iż przesłanką przyjęcia skargi

kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Odnosząc powyższe rozważania do niniejszej sprawy wypada stwierdzić, że przedmiotowa skarga kasacyjna w zakresie wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania nie spełnia wymagań stawianych temu nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia. Stawiając tezę o oczywistej zasadności skargi jej autor nie tylko nie wyjaśnił, na czym polega kwalifikowane naruszenie przez Sąd drugiej instancji przepisów prawa materialnego i procesowego przy ferowaniu zaskarżonego wyroku, ale w ogóle nie wskazał konkretnych przepisów, w których obrazie upatruje oczywistej zasadności wniesionego środka zaskarżenia. Argumentów za istnieniem powołanej przesłanki przedsądu należałoby zatem poszukiwać w innych elementach konstrukcyjnych skargi, tj. w podstawach i zarzutach kasacyjnych oraz ich uzasadnieniu. Nie jest to jednak rolą Sądu Najwyższego na etapie podejmowania decyzji o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania sprowadza się głównie do polemiki z ustaleniami stanu faktycznego sprawy, dokonanymi przez Sąd drugiej instancji. Tymczasem zgodnie z art. 398¹³ § 3 k.p.c., w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powoływanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Nie można zatem pod pretekstem naruszenia prawa materialnego dążyć do podważenia dokonanych przez sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych.

Reasumując: wobec niewykazania istnienia powołanej w skardze kasacyjnej przesłanki przedsądu, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji.

[1.0]